

Oslo

Bymiljøetaten

Kunnskapsgrunnlag

Behovsplan for idrett
2025-2034

Foto: Oslo kommune / Bymiljøetaten

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Formålet med kunnskapsgrunnlaget	3
1.2	Evaluering av behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030	3
1.2.1	Vurdering av måloppnåelse	3
1.2.2	Strukturelle endringer i revidert behovsplan	5
2	Medvirkning	6
3	Overordnede føringer for planarbeidet	7
3.1	FNs bærekraftsmål	7
3.2	Nasjonale føringer	8
3.3	Kommunale føringer	9
4	Oslos byutvikling og befolkningssammensetning	11
5	Fysisk aktivitet blant barn og unge i Oslo	12
5.1	Egenorganisert fysisk aktivitet	12
6	Idrett blant barn og unge i Oslo	14
6.1	Ungdommers oppfatning av anleggstilbudet	15
6.2	Medlemsstatistikk og aktivitetstall fra Oslo Idrettskrets	16
7	Kapasitetstall	19
7.1	Flerbrukshaller	19
7.2	Kunstgressbaner	20
8	Bakgrunn for behovsvurderinger	21
8.1	Ikke prioriterte anleggstyper	22

1 Innledning

1.1 Formålet med kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget til behovsplan for idrett 2025-2034 gir en oversikt over rammebetingelser for kommunens arbeid med idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Kunnskapsgrunnlaget er utgangspunktet for mål og strategier i behovsplanen, og legges til grunn i behovsvurderingene.

Kunnskapsgrunnlaget omhandler nasjonale og kommunale føringer, og relevant statistikk og forskning. Innledningsvis evalueres foregående behovsplan.

1.2 Evaluering av behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030

Som utgangspunkt for ny plan er det gjort en vurdering av måloppnåelse for de tre delmålene for idrett i vedtatt behovsplan 2021-2030. Evalueringen er gjennomført i april 2024. Måloppnåelse blir oppdatert ved vedtak av planen i 2024. Erfaringer fra foregående plan har resultert i enkelte strukturelle endringer i den revidert planen.

1.2.1 Vurdering av måloppnåelse

Mål: Anleggsdekningen på prioriterte idrettsanlegg skal minimum følge dagens dekning

Anleggsdekningen for barn og unge skal bedres for følgende anleggstyper: flerbrukshaller, basishaller, svømmeanlegg, anlegg for kampsport og dans, kunstisanlegg, friidrettsanlegg.

Tabell 1 viser måltallene for 2024, som er nedfelt i behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030 og måloppnåelse per april 2024. Måltallene ble satt med bakgrunn i forventet måloppnåelse ved slutten av økonomiplanperioden. Kolonnen til høyre viser forventet måloppnåelse ved utgangen av 2024.

Tabell 1. Måloppnåelse behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030

Anleggstype	Måltall 2024	Status måloppnåelse april 2024	Forventet måloppnåelse ved utgangen av 2024
Flerbrukshaller	1 450 barn og unge pr. spille-flate	1 431 barn og unge pr. spilleflate	1 431 barn og unge pr. spilleflate
Svømmeanlegg	8 barn og unge pr. kvm vannfla-te	19 barn og unge pr. kvm vannflate ¹	14 barn og unge pr. kvm vannflate
Kunstisanlegg	7 300 barn og unge pr. spille-flate	9 479 barn og unge pr. spilleflate	8 656 barn og unge pr. spilleflate
Friidrettsanlegg	11 400 barn og unge pr. flate	10 771 barn og unge pr. flate	10 771 barn og pr. flate

¹ Kunstisbanene på Operaalmenningen og Spikersuppa er ikke regnet med da det ikke er lagt til rette for idrett på anleggene.

Tabell 2 viser antall nyanlegg for de prioriterte idrettsanleggene i perioden 2021-2024, med utgangspunkt i tall per april 2024.

Tabell 2. Antall nyanlegg for prioriterte idrettsanlegg 2021-2024 (april)

Anleggstype	Antall
Flerbrukshaller	5
Svømmeanlegg	2 (1 midlertidig bad)
Kunstisanlegg	0
Friidrettsanlegg	2
Basishaller	0
Anlegg for kampsport og dans	5

I økonomiplanperioden 2025-2028 ferdigstilles også flere prosjekter ferdigstilt, som vil bidra til økt kapasitet for idretten.

I bydel Grünerløkka bygges det en flerbrukshall med klubbhusfasiliteter i Dælenenga idrettspark. Anlegget planlegges også med en aktivitetssal tilrettelagt for kampsport. I samme bydel bygges også Løren flerbrukshall og aktivitetspark. Dette anlegget vil være en mindre flerbrukshall som både skal brukes til egenorganisert og organisert aktivitet. I bydel Grorud skal Kalbakken klubbhus ferdigstilles, som vil forbedre forholdene for det lokale idrettslaget.

Badetilbudet i bydel Stovner og nærliggende bydeler vil forbedres betydelig når Stovner bad ferdigstilles i løpet av økonomiplanperioden. Svømmeanlegget inkluderer et 25-metersbasseng, opplæringsbasseng, familiebasseng, barnebasseng, stupebasseng, boblebad, varm- og kaldkulp, og badstuer. Bydel Gamle Oslo får en ny flerbrukshall med aktivitetssal i Bjørvika ferdigstilt, som blir en standard flerbrukshall og aktivitetssal. I forbindelse med etablering av Økern skole i bydel Bjerke planlegges bygges det også flerbrukshall og aktivitetssal.

Mål: Standarden på anleggsmassen skal heves

Standarden på anleggsmassen skal heves på følgende anleggstyper: kunstgressbaner, badeanlegg, ski-/alpinanlegg, klubbhus og ishaller.

Tabell 3. Antall omfattende rehabiliteringer eller totalrehabiliteringer 2021 – april 2024

Anleggstype	Antall
Kunstgressbaner	19
Klubbhus	6
Bad	1
Ski-/alpinanlegg	0
Ishaller	2

Av mindre rehabiliteringer og oppgraderinger har 26 kunstgressbaner blitt oppgradert med LED-belysning. I tillegg har to alpinbakker blitt oppgradert med LED-belysning. Fire klubbhus har fått mindre rehabiliteringer/kvalitetsheving. Videre har det blitt utført mindre kvalitetshevinger på tre bad og én ishall.

Mål: Bredden i anleggstilbudet for barn og unge skal videreutvikles

Målet følges hovedsakelig opp gjennom kunnskapsinnhenting og utredninger. Følgende prosjekter som er underlagt dette målet i behovsplanen er ferdigstilt:

- Kartlegge hvilke ordinære idrettsanlegg som kan benyttes til egenorganisert aktivitet.
- Kvalitetssikre kartlegging av «mindre aktivitetsanlegg» og gjennomføre tilstandsvurderinger.
- Innhente kunnskap om aktivitetsmønsteret til Oslo-innbyggerne og aktivitetstrendene for egenorganisert aktivitet.
- Utrede muligheter for tilrettelegging for sykkel i alpinanleggene.
- Vurdere sikkerhetstiltak og kapasitetsøkning for diskolf.

Følgende prosjekter er igangsatt:

- Konseptvalgutredning for et aktivitetshus for egenorganisert aktivitet.

1.2.2 Strukturelle endringer i revidert behovsplan

Behovsplanen for idrett og friluftsliv 2021-2030 deles nå i to separate planer. Dette er fordi analysearbeidet og aktivitetene i stor grad skiller seg fra hverandre, og at idrett og friluftsliv har forskjellige budsjettposter.

For å gi bedre lesbarhet og en tydeligere inndeling, er den nye planen delt inn i tre deler: kunnskapsgrunnlag, behovsplan og investeringsplan. Til forskjell fra forrige revisjon er faktagrunnlaget flyttet til kunnskapsgrunnlaget, for å gjøre selve behovsplanen mer kortfattet og konsis.

Behovsplanen er videre organisert etter byområder, for å skape bedre samsvar og en tettere kobling til byens arealplaner. Behovsplanen tydeliggjør som forrige plan behovet for ulike anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Investeringsplanen gir oversikt over hvilke anlegg som kommunen skal bygge og rehabilitere i løpet av de fire kommende årene.

2 Medvirkning

Medvirkning fra frivillige lag- og organisasjoner, bydeler og andre kommunale virksomheter ligger til grunn for behovsplanen.

I forbindelse med arbeidet med planen er det innhentet skriftlige innspill tidlig i prosessen gjennom et digitalt spørreskjema til et utvalg organisasjoner, etater, alle bydeler, forbund/kretser og lignende. I tillegg har løpende innspill fra forrige rullering av behovsplanen og frem til nå blitt vurdert.

Planen har vært på offentlig høring fra desember 2023 til februar 2024. Alle høringsinnspillene har blitt vurdert og mange er hensyntatt i planen. På grunn av det store antallet innspill og innspillenes omfang, er det ikke mulig å imøtekomme flertallet av anleggsønskene i løpet av planperioden. I kapittel 8 omtales bakgrunnen for behovsvurderingene i planen. Alle som har gitt innspill har mottatt BYMs vurdering av innspillet.

Foto: Oslo kommune / Bymiljøetaten

3 Overordnede føringer for planarbeidet

I dette kapittelet presenteres de viktigste nasjonale og kommunale føringene for Behovsplan for idrett, inkludert FNs bærekraftsmål.

3.1 FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030², og består av 17 hovedmålsetninger. Gjennom kommunens arbeid for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet bidrar vi til å nå målene som angår helse og livskvalitet, likestilling, mindre ulikhet, bærekraftige byer og lokalsamfunn.

Følgende bærekraftsmål er relevante for behovsplan for idrett:

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Fysisk inaktivitet er en utfordring, og Norge har høy forekomst av ikke-smittsomme sykdommer. Det er derfor viktig at kommunen tilrettelegger for at befolkningen kan drive med fysisk aktivitet, særlig barn og unge. Barn og unge som holder seg aktive, gir grunnlag for bedre helse og livskvalitet, bidrar til gode vaner i barneårene som kan føre til at man holder seg aktiv lengre.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Idrett og egenorganisert fysisk aktivitet er for alle og skal være en inkluderingsarena, spesielt for barn og unge. Kommunen skal tilrettelegge for deltakelse uavhengig av kjønn, seksuell orientering, etnisitet, funksjonsevne, økonomisk bakgrunn, bosted og andre forutsetninger. Barrierer mot deltakelse i idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge, skal bygges ned.

Mål 11 - Bærekraftige byer og samfunn

Befolkningsveksten i Oslo fører til økt press på god arealutnyttelse, som videre øker behovet for at arealer til idrett og fysisk aktivitet samlokaliseres med andre, egnede formål. I tillegg bør anlegg tilrettelegges for helårsaktivitet. Økt bruk av anlegg fører til behov for vedlikehold og rehabilitering. Utvikling og drift av anlegg skal preges av bærekraftige løsninger og videreutvikling av eksisterende anlegg. Energieffektivisering, håndtering av gummigranulat, kildesortering og transport er områder der kan redusere sitt miljøavtrykk.

Norge har i tillegg tilsluttet seg Verdens Helseorganisasjons (WHO) mål om å redusere tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 25 prosent innen 2025, og 30 prosent innen 2030 i tråd med FNs bærekraftsmål.³

²Forente Nasjoner. (2023). FNs bærekraftsmål.

³Helsedirektoratet. (2018). Ti tiltak for å redusere sykdomsbyrden og bedre folkehelsen.

⁴Helse- og omsorgsdepartementet. (2011). Folkehelseloven (LOV-2011-06-24-29). Lovdata.

3.2 Nasjonale føringer

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)

Folkehelseloven skal sikre en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller, og⁴ fastsetter kommunenes lovpålagte ansvar for folkehelsearbeidet. Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorene som påvirker denne, og iverksette nødvendige tiltak for å møte de lokale folkehelseutfordringene.

Behovsplanen for idrett følger opp kommunens ansvar ved å belyse behov og foreslå tiltak rettet mot å etablere, rehabilitere eller vedlikeholde anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, som er lett tilgjengelige og skaper trivsel, trygghet og stimulerer til fysisk aktivitet.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven)

Plan- og bygningsloven viser til en rekke krav og virkemidler som kan bidra til å sikre gå- og aktivitetsvennlige lokalsamfunn i kommunal planlegging.⁵ Loven stiller blant annet krav om universell utforming for å bedre tilgjengeligheten og muligheten til samfunnsdeltakelse for alle.

Stortingsmelding 26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen»⁶

«Den norske idrettsmodellen» angir statens mål med idrettspolitikken, hvor visjonen er idrett og fysisk aktivitet for alle. Det skal legges til rette for at alle som ønsker det, har mulighet til å delta og drive aktivitet. Dette gjelder særlig barn, ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og fysisk inaktive.

Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029⁷

«Sammen om aktive liv» er regjeringens tverrdepartementale handlingsplan, med en tiårig satsing på økt fysisk aktivitet. Følgende to hovedmål skal øke det fysiske aktivitetsnivået og redusere stillesittingen i befolkningen; 1) Skape et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet og 2) Øke andelen i befolkningen som oppfyller nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet med 10 prosent innen 2025 og 15 prosent innen 2030. Målene skal nås gjennom fem definerte innsatsområder, der gå- og aktivitetsvennlige nærmiljøer er ett av disse.

Behovsplanen for idrett følger opp handlingsplanen i form av å foreslå tiltak som bidrar til et mer aktivitetsvennlig lokalsamfunn for alle.

Nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet

Helsedirektoratet anbefaler at barn og unge bør være aktive minst 60 minutter hver dag, og at voksne bør være fysisk aktive 150-300 minutter per uke.⁸ Kartleggingsundersøkelser viser at mange barn og unge oppfyller anbefalingene, men at aktivitetstrenden er synkende i tråd med økende alder.⁹

Fysisk inaktivitet, det vil si å ikke være like aktiv som anbefalt, er en av de største faktorene for vekst i helsekostnader i Norge. Økende inaktivitet kan gi negative fysiske, psykiske og sosiale konsekvenser og øker risikoen for å utvikle ikke-smittsomme sykdommer. Vista Analyse har gjort beregninger på den totale samfunnsøkonomiske kostnaden for fysisk inaktivitet, og kommet frem til at den er på om lag 42,7 milliarder kroner per år.¹⁰ For å redusere kostnadene, og forebygge utvikling av ikke-smittsomme sykdommer, er det viktig at samfunnet tilrettelegger for økt fysisk aktivitet blant befolkningen. Dette kan gjøres ved å etablere, rehabilitere eller vedlikeholde anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Vista Analyse har også undersøkt hvilken rolle idrettsanlegg har for fysisk aktivitet blant unge i alderen 13-19 år.¹¹ Rapporten viser en sammenheng mellom investeringer i anlegg og økt fysisk aktivitet.

⁵Kommunal- og distriktsdepartementet. (2008). Plan- og bygningsloven (LOV-2008-06-27-71). Lovdata.

⁶Det kongelige kulturdepartementet. (2011). Meld. St. 26 (2011-2012) Den norske idrettsmodellen.

⁷Departementene. (2020). Sammen om aktive liv: Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029.

⁸Helsedirektoratet. (2022). Fysisk aktivitet i forebygging og behandling.

⁹Solstad, G. M., Sandvik M. R., & Sletten, M. A. (2022). Deltakelse, trivsel og inkludering i barne- og ungdomsidretten.

¹⁰Strøm, Rasmussen, og Furuholmen. (2017). Fysisk inaktivitet: Hva koster det samfunnet?

¹¹Vista Analyse. (2022). Nytt av idrettsanlegg og betydning for fysisk aktivitet: En samfunnsøkonomisk analyse av virkninger på folkehelse og produktivitet.

3.3 Kommunale føringer

Kommuneplan for Oslo (2018) «Vår by, vår fremtid»

Kommuneplanen er Oslos overordnede styringsdokument for langsiktig byutvikling. Den består av en samfunnsdel¹² som definerer mål, og en arealdel¹³ som legger føringer for arealbruken. Samfunnsdelen sikter mot mangfoldige byrom og lokale tilbud for idrett, kultur og rekreasjon. Det omfatter bygging og rehabilitering av idrettsanlegg, som også skal tjene som sosiale møteplasser. Arealdelen vektlegger bokvalitet og barns oppvekstvilkår i plan- og byggesaksbehandling. Arealdelen fra 2015 er gjeldene inntil ny plan er vedtatt.

Kommuneplan for Oslo, med byutviklingsstrategi, legger de overordnede premissene for byutviklingen. Hovedprinsippet for fortetting og utvikling er at dette skal skje langs banenettet, i stasjonsnære områder og på viktige knutepunkter. På idrettsområdet innebærer disse premissene blant annet fokus på anlegg i nærmiljøene og miljøvennlig transport til anleggene.

Behovsplan for idrett supplerer kommuneplanen ved å belyse behov og gi konkrete tiltak for å nå målene om idrettsanlegg og fysisk aktivitet. Videre, i tråd med arealdelens formål, vurderes det å etablere nye anlegg eller utrede muligheter for dette, spesielt i områder der det er behov for å forbedre oppvekstvilkårene for barn og unge. Slik bindes behovsplanen direkte sammen de fysiske aspektene av byutvikling med sosiale og helsemessige mål, og sikrer at investeringene i idrettsanlegg reflekterer og støtter målsetningene i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Hammersborgerklæringen 2023-2027

Byrådet legger i sin byrådsplattform vekt på at Oslo skal være verdens beste by å bli født i, vokse opp i, flytte til, leve i og bli gammel i, uavhengig av hvem du er og hvilken bakgrunn du har.¹⁴ Idretten skal bidra til inkludering og begeistring i både topp, bredde og frivilligheten. Byrådet vil spille på lag med idretten ved å ha gode støtteordninger, langsiktige samarbeidsavtaler og skape mer idrettsglede over hele byen. Byrådet ønsker også å tilrettelegge for idrett innenfor rammene av Markaloven (2009).

Folkehelsestrategi for Oslo 2023-2030

Befolkningen i Oslo kommune har generelt sett god helse og livskvalitet, sammenlignet med landsgjennomsnittet.¹⁵ Samtidig er det store økonomiske og sosiale ulikheter, og disse ulikhetene er identifisert som de største folkehelseutfordringene i Oslo.

Folkehelsestrategien for Oslo har som hovedmål å redusere sosiale ulikheter i helse og livskvalitet i befolkningen. I tillegg skal strategien bidra til en mer likeverdig fordeling av forhold som påvirker helse og livskvalitet i befolkningen og ulike deler av byen. Gode og trygge nabolag, med tilgang til blant annet anlegg for idrett- og egenorganisert fysisk aktivitet, trekkes frem som viktig for å fremme gode helsevaner og livskvalitet for befolkningen. Anleggene er sosiale møteplasser som skaper sosiale nettverk og bidrar til inkludering.

Folkehelsestrategien for Oslo har fem innsatsområder. Ett av områdene omhandler levevaner og helsetjenester hvor blant annet fysisk aktivitet peker seg ut av særlig betydning. Ett av målene til innsatsområdet er å tilrettelegge for gode levevaner for alle. Fysisk tilrettelegging i form av anlegg for idrett- og egenorganisert fysisk aktivitet har en direkte påvirkning på befolkningens levevaner, samt kan ha innvirkning på hvorvidt barn og unge både kan og vil delta i organisert eller egenorganisert fritidsaktivitet.

¹²Oslo kommune. (2019). *Vår by, vår framtid: Kommuneplan for Oslo 2018*.

¹³Oslo kommune. (2015). *Kommuneplan 2015: Oslo mot 2030*.

¹⁴Oslo kommune. (2023). *Hammersborgerklæringen. Det politiske grunnlaget for et byråd utgitt av Høyre og Venstre 2023-2027*. Byrådet, Oslo kommune.

¹⁵Oslo kommune. (2023). *Folkehelsestrategi for Oslo 2023-2030*. Byrådet, Oslo kommune.

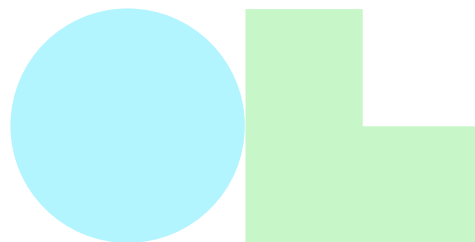
Byrådssak 198/19 «Barrierer for deltakelse i idretten for barn og unge i Oslo»

Byrådssaken har som hovedmål at alle barn og unge som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idretten, uavhengig av hvem de er og hvor de bor. ¹⁶Tilrettelegging for fysisk aktivitet er et gode som må fordeles rettferdig, og idrettstilbudet har stor betydning for barn og unges sosialisering og utvikling. Følgende delmål er definert for å realisere hovedmålet:

1. Flere barn og unge skal sikres tilgang til kommunale idrettsanlegg.
2. Det skal være enklere for barn og unge å delta i idretten på egne premisser i nærheten av der de bor.
3. Kommunen skal legge til rette for gode møteplasser ved bygging av nye anlegg.

Disse målene skal nås gjennom flere tiltak som skal bidra til å redusere barrierer for deltakelse i idretten. For behovsplanen er følgende tiltak mest relevante:

- Satse på aktivitetsanlegg i nærmiljøene
- Utrede muligheter for en aktivitetsarena
- Vurdere nye anleggskrav
- Kartlegge utlånssentraler

¹⁶Oslo kommune. (2019). Byrådssak om barrierer for deltakelse i idretten for barn og unge i Oslo (198/19). Byrådet, Oslo kommune.

4 Oslos befolknings-sammensetning

Befolkningsveksten i Oslo har vært betydelig de siste tiårene og det forventes fortsatt økning i befolkningsveksten i tiårene fremover. Per 01.02.2024 hadde Oslo 717 710 innbyggere, en økning på totalt 8 799 innbyggere fra 2023.¹⁷ Over halvparten av innbyggerne var i aldersgruppen 0-39 år. I underkant av 40 prosent av befolkningen bodde i byområdet indre by (bydelene Frogner, St. Hanshaugen, Sagene, Grünerløkka og Gamle Oslo).

I perioden 2022-2050 forventes en sterk befolkningsvekst blant eldre, med mer enn en dobling av aldersgruppen 80-89 år, og over en tredobling av aldersgruppen 90 år og eldre. Lavest vekst forventes i aldersgruppen 19-44 år, som kun øker med tre prosent.

Befolkningssammensetningen varierer i de ulike bydelene. Bydelene som utpeker seg med flest husholdninger med fire eller flere barn er Alna, Bjerke, Gamle Oslo, Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand. Disse er, sammen med Grünerløkka, bydelene med høyest andel barnefamilier med lav inntekt. Det er også disse syv bydelene som har flest innbyggere fra ikke-vestlige land.

Forventet befolkningsøkning gir økt behov for investeringer i anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, både til nye anlegg og rehabilitering av eksisterende. Dette har også betydning for anslagene over fremtidige behov.

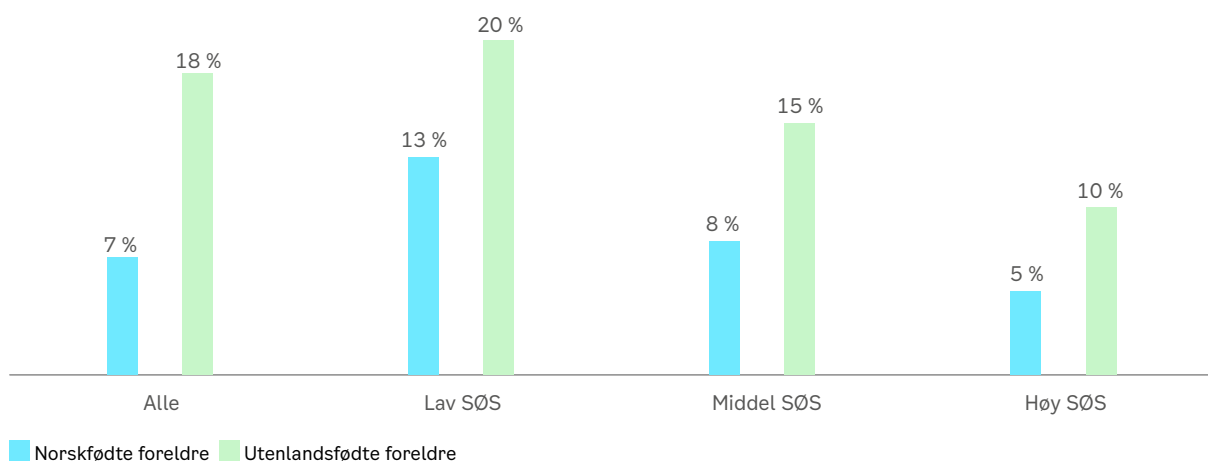
¹⁷[Oslo kommune statistikkbank, Folkemengde etter kjønn og alder \(B\).](#)

5 Fysisk aktivitet blant barn og unge i Oslo

Ung i Oslo 2023 viser at fysisk aktivitetsnivå er relatert til kjønn, alder og sosiale forskjeller. Gutter er mer fysisk aktive enn jenter i alle aldre, og det fysiske aktivitetsnivået synker med økende alder. Det har lenge vært, og er fortsatt, store sosiale forskjeller i fysisk aktivitet blant de ulike bydelene i Oslo. Ungdom i de vestlige bydelene er vesentlig mer aktive enn ungdom i de østlige bydelene. Andelen som er fysisk inaktive er omtrent tre ganger så høy i enkelte av de østlige bydelene slik som Stovner, Grorud og Alna, sammenlignet med enkelte av de vestlige bydelene, slik som Nordre Aker og Vestre Aker.

Figur 1 viser at ungdom fra familier med lav sosioøkonomisk bakgrunn og ungdom med to utenlandsfødte foreldre er betydelig mindre fysisk aktive enn andre ungdommer. En del av bydelsforskjellene skyldes at unge i vest er langt mer aktive i organisert idrett. I tillegg er unge i vest spesielt aktive i ulike former for egenorganisert fysisk aktivitet.

Figur 1. Prosentandel ungdom som er fysisk aktive sjeldnere enn 1-2 ganger i måneden – etter sosioøkonomisk status (SØS) og foreldrenes fødeland

Kilde: Bakken, (2023). Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole.

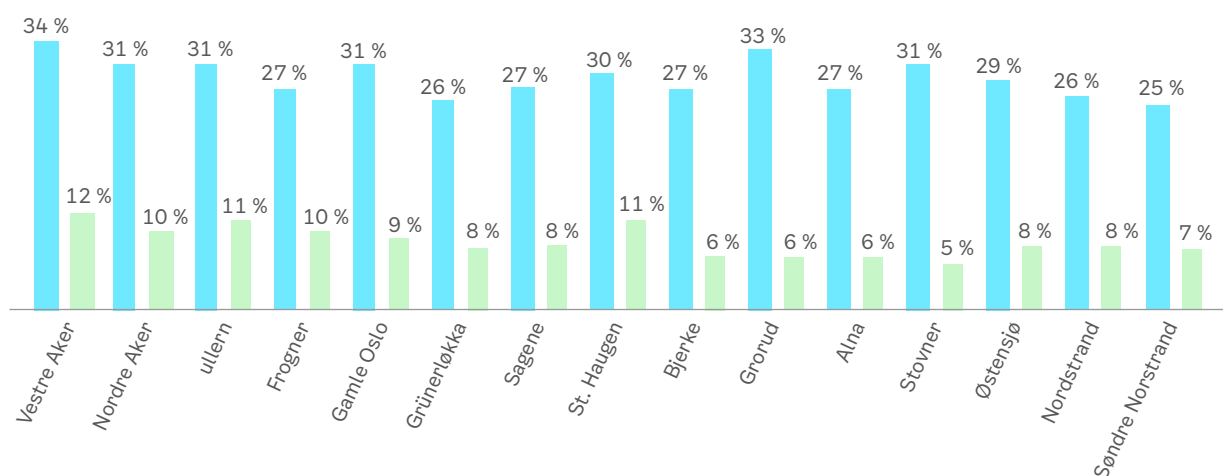
5.1 Egenorganisert fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet blant barn og unge skjer på ulike arenaer, slik som idretts- og nærmiljøanlegg. Nærmiljøanlegg, og andre mindre aktivitetsanlegg, er særlige viktige arenaer for den egenorganiserte fysiske aktiviteten, ettersom disse anleggene er åpne for alle og gratis å bruke. Det er viktig at kommunen legger til rette for etablering av nærmiljøanlegg, mindre aktivitetsanlegg og andre anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet. Slike anlegg er viktige møteplasser på tvers av alder og bakgrunn, og ivaretar spesielt barn og unge som ikke deltar i den organiserte idretten.

Det er et stort antall ungdommer som driver med egenorganisert fysisk aktivitet i Oslo. Figur 2 viser at det er langt flere som driver med «tradisjonell» egenorganisert fysisk aktivitet slik som ski og

fotball (blå søyle), sammenlignet med «alternativ» egenorganisert fysisk aktivitet slik som skate-, snow-, eller longboard, streetdansing, klatring eller lignende (grønn søyle). Det er flest som driver med «tradisjonell» egenorganisert fysisk aktivitet i bydelene Vestre Aker og Grorud. Flere bydeler slik som Nordre Aker, Ullern, Gamle Oslo, Stovner og St. Hanshaugen har også mange ungdommer som driver med dette. Det er færrest som driver med «tradisjonell» egenorganisert fysisk aktivitet i bydelene Grünerløkka og Søndre Nordstrand. Når det gjelder «alternativ» egenorganisert fysisk aktivitet, er det flest ungdommer som driver med dette i de ytre vestlige bydelene og i bydelene St. Hanshaugen og Frogner. Det er flere bydeler som har lav andel ungdom som driver med slik aktivitet, slik som bydelene i Groruddalen og Søndre Nordstrand.

Figur 2. Prosentandel ungdom i ulike bydeler som minst én gang i uka driver med «tradisjonell» (blå søyle) og «alternativ» egenorganisert fysisk aktivitet (grønn søyle)

Kilde: Bakken. (2023). Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole.

Kartlegging av egenorganisert fysisk aktivitet blant ungdommer i Oslo (2024)

Norges Idrettshøyskole har, på bestilling fra Bymiljøetaten, kartlagt 337 10. klassingers fysiske aktivitetsvaner i Oslo. Resultatet viser at interessen for idretter slik som fotball, håndball og basket fortsatt er sterk.

Samtidig viser kartleggingen en markant interesse for egenorganiserte aktiviteter. For ungdommene er det viktig at anlegget er tilgjengelig og ligger i nærområdet - helst i gå- eller sykkelavstand fra hjemmet. Det er i hovedsak ungdommer som har sluttet i et idrettslag, eller aldri har vært en del av den organiserte idretten, som ønsker tilbud for egenorganisert aktivitet, og da tilbud gjennom ungdoms- eller fritidshus hvor de uforpliktet kan låne utstyr og prøve nye aktiviteter.

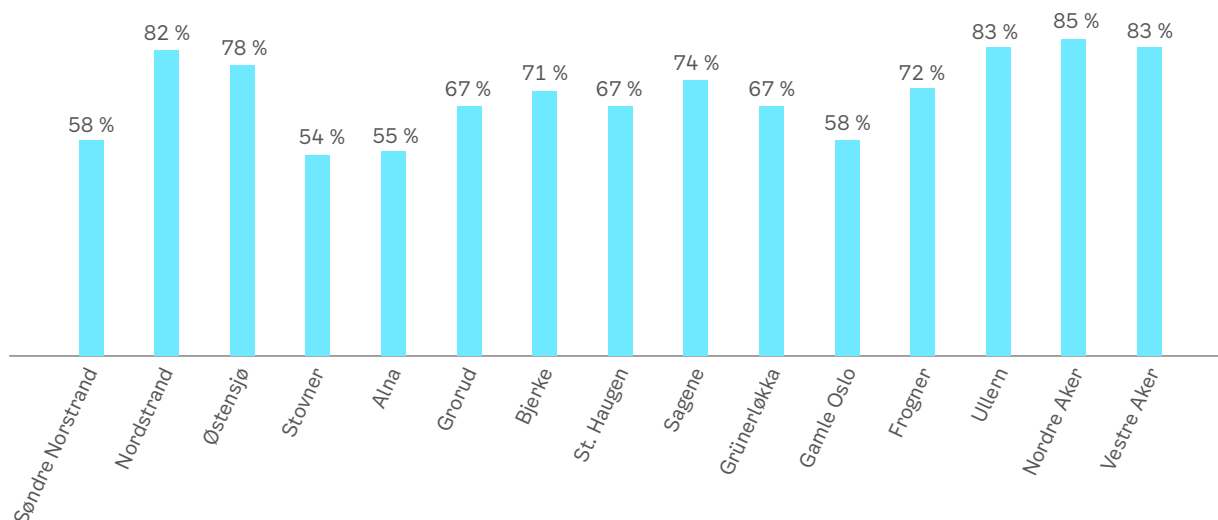
Rapporten viser behovet for å etablere fritidshus og aktivitetshus, hvor det gis mulighet til å låne utstyr og prøve ut nye aktivitetsformer med støtte, samt investere i flere og varierte anlegg. Samtidig fremkommer klare forskjeller mellom ytre og indre områder i Oslo når det gjelder tilgjengelighet og kostnad ved bruk av disse anleggstypene.

Rapporten belyser i tillegg at minoritetsjenter møter flere barrierer for deltakelse i fysisk aktivitet. Dette går på kjennskap til tilbud, i tillegg til økonomi og kjønnsrelaterte utfordringer. Det anbefales å fremme egenorganisert fysisk aktivitet blant minoritetsjenter blant annet ved å tilrettelegge for rimelige og relevante aktivitetstilbud, kjønnsrelaterte fasiliteter og semi-organiserte aktivitetssteder.

6 Idrett blant barn og unge i Oslo

Ung i Oslo 2023 viser at andelen barn og unge som deltar i idrett varierer systematisk med sosio-økonomiske forskjeller i familiebakgrunn, hvorvidt foreldrene er født i eller utenfor Norge og hvor i byen de bor. Figur 3 viser at disse forskjellene er synlige allerede fra mellomtrinnet.

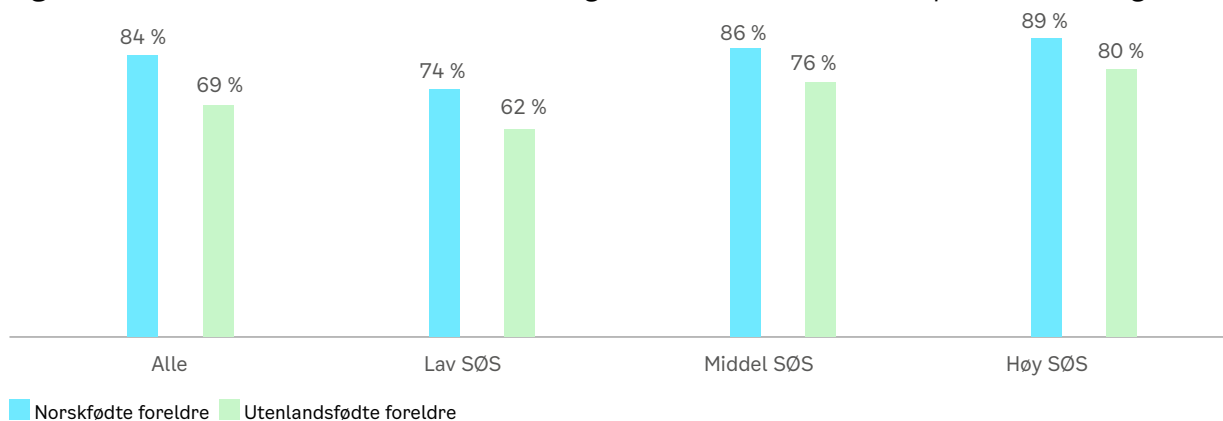
Figur 3. Prosentandel barn (10-12 år) i ulike bydeler som har sport eller idrett som fast fritidsaktivitet

Kilde: [Enstad & Bakken. \(2023\). Ung i Oslo 2023. 5.-7.trinn.](#)

Hovedandelen barn i 10-12-årsalderen i Oslo driver med en form for sport eller trening. Det er kun 12 prosent som oppgir at det er noe de aldri har drevet med. Figur 3 viser at det er en god del flere barn som driver med sport eller trening som fast fritidsaktivitet i de ytre bydelene på vestkanten, samt i Nordstrand og Østensjø enn i de indre bydelene og ytre bydelene på østkanten. Bydel Stovner og Alna skiller seg spesielt ut med lavest idrettsdeltakelse.

Figur 4 viser den tydelige forskjellen i idrettsdeltakelse basert på barnas familiebakgrunn. Deltakelsen er høyest blant barn med norskfødte foreldre og høy sosioøkonomisk status (89 %). Tilsvarende tall for barn med to utenlandsfødte foreldre og lav sosioøkonomisk status er nesten 30 prosent lavere.

Figur 4. Prosentandel barn (10-12 år) som vanligvis trener eller driver med sport minst en dag i uken

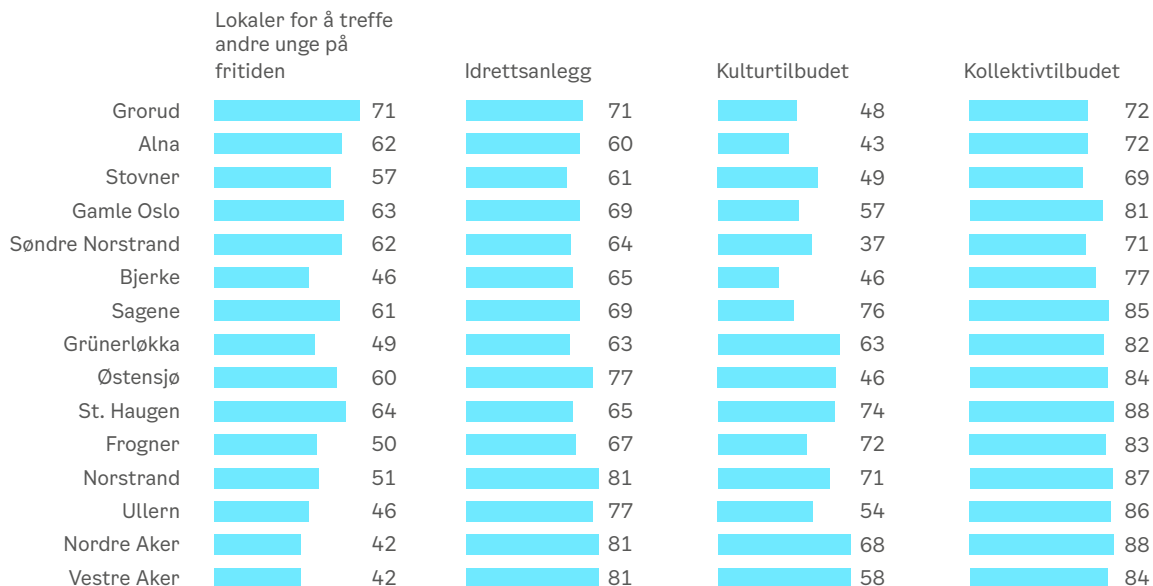
Kilde: [Enstad & Bakken \(2023\). Ung i Oslo 2023. 5.-7.trinn.](#)

De sosiale forskjellene i idrettsdeltakelse blant barn øker med alderen. Mens det blant barn spesielt er to bydeler som skiller seg ut med lav deltakelse, er det flere bydeler som har lav deltakelse blant ungdom. Idrettsdeltakelsen synker med økende alder, og i aldersgruppen 13-19 år har litt under halvparten av ungdommene deltatt i et idrettslag den siste måneden.

Selv om det er forskjeller i idrettsdeltakelse mellom bydelene, er forskjellene mindre i 2023 enn i 2015. Deltakelse i organisert idrett har vært ganske stabilt fra 2015-2023, med unntak av koronaårene.

6.1 Ungdommers oppfatning av anleggstilbudet

Det er store variasjoner i hvor fornøyd ungdom er med tilbud som finnes i nærmiljøet. Mange er fornøyd med tilbudet av idrettsanlegg og det samme gjelder kollektivtilbudet. Det har vært en økning i andelen som er fornøyd med idrettsanlegg fra 2015-2023. Det varierer hva ungdom i ulike deler av byen er mest fornøyd med. Figur 5 viser at ungdom i vest generelt er mer fornøyd med idrettsanleggene enn ungdommene i øst. Motsatt er ungdom i øst mest fornøyd med tilbudet av treffsteder for ungdom. Forskjellene mellom bydelene har blitt mindre over tid. Det skyldes at økningen i andelen som er fornøyd med idrettsanlegg har vært størst i flere av de østlige bydelene.

Figur 5. Prosentandel ungdom som opplever tilbudet av idrettsanlegg i nærmiljøet som svært eller nokså bra

Kilde: Bakken, A. (2023). Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole.

6.2 Medlemsstatistikk og aktivitetstall fra Oslo Idrettskrets

Oslo Idrettskrets er en medlemsorganisasjon for idrett i Oslo kommune, tilsluttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Idrettskretsen har flere arbeidsområder, hvorav ett av disse er å ha oversikt over den organiserte idretten. Idrettskretsen kartlegger i denne sammenheng idrettsdeltakelse, både for ulike idretter og for alle idretter samlet. Fremstillingen tar utgangspunkt i barn og unge i aldersgruppen 6-19 år.

Medlemstall fordelt på idrettslag, alder og kjønn

Den siste kartleggingen fra 2022 viser at det var 550 registrerte idrettslag i Oslo, hvorav rundt 33 prosent av idrettslagene var fleridrettslag og rundt 67 prosent av idrettslagene var særvidrettslag. I tillegg kom 165 bedriftsidrettslag, med 57 medlemmer i alderen 13-19 år.

Videre var det 275 668 registrerte medlemmer i Oslo idrettskrets per 31.12.2022, hvorav barn og unge i aldersgruppen 6-19 år utgjorde rundt 40 prosent av den totale medlemsmassen. 56 prosent av medlemskapene tilhørte gutter og 44 prosent av medlemskapene tilhørte jenter. Antall medlemmer, i forhold til antall innbyggere, viser at flere barn og unge var registrert i flere enn ett idrettslag.

At en person er registrert som medlem betyr samtidig ikke at vedkommende er aktiv i den organiserte idretten. Idrettenes medlemsregistre er ikke komplette, så medlemstallene må regnes som estimer.

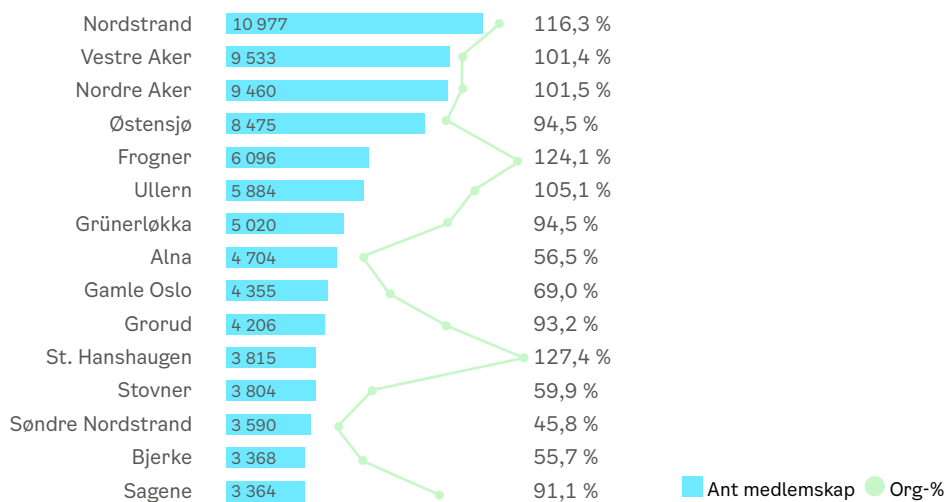
Medlemstall fordelt på byområder og bydeler

Figur 6 viser antall medlemskap og organisasjonsprosent.¹⁹ Figuren viser at det var flest antall medlemmer i byområde nord/vest, sammenlignet med antall innbyggere. Deretter kommer

¹⁹ Organisasjonsprosenten viser antall medlemmer fordelt på antall innbyggere i den aktuelle bydelen. Figur 6 viser eksempelvis at det var 3.815 innbyggere i bydel St. Hanshaugen, og at bydelen hadde en organisasjonsprosent på rundt 127 prosent. Den høye organisasjonsprosenten betyr i denne sammenheng at antall medlemmer var høyere enn antall innbyggere, og videre at flere barn og unge (6-19 år) var medlem i mer enn ett idrettslag.

byområdene indre by, sør og øst. Bydelene St. Hanshaugen og Frogner hadde imidlertid høyest organisasjonsprosent. Bydelene Søndre Nordstrand og Bjerke hadde videre lavest organisasjonsprosent.

Figur 6. Antall medlemskap og organisasjonsprosent i aldersgruppen 6-19 år i 2022

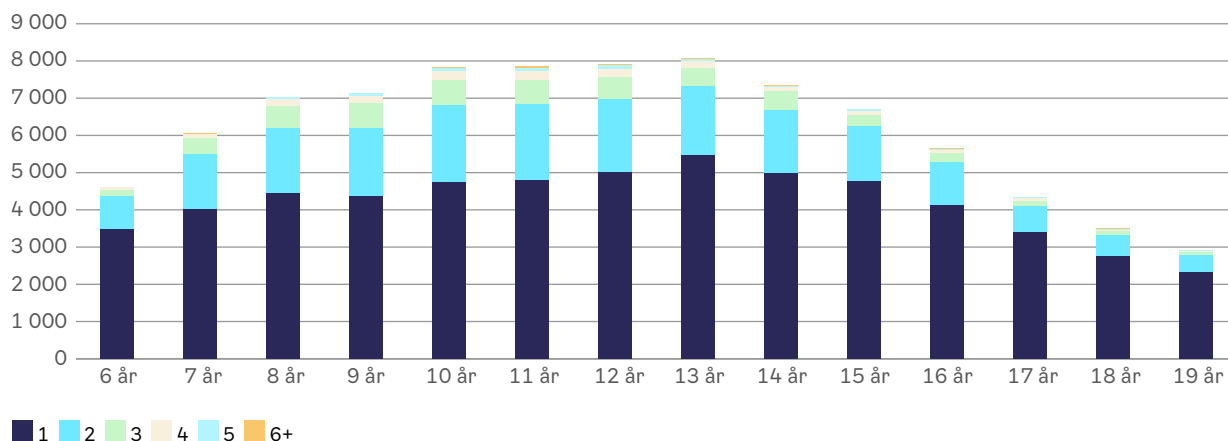

Kilde: Oslo idrettskrets. (2023). Spesialbestilling.

Aktivitetstall

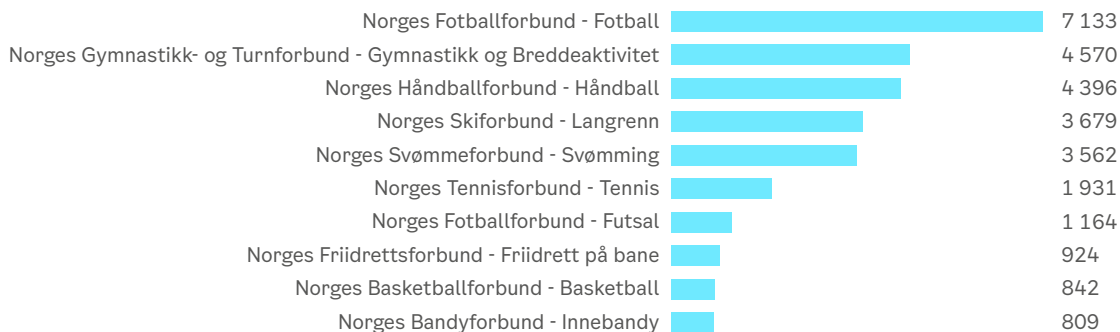
Figur 7 viser at det var vanligst å delta i organisert idrett i alderen 6-13 år, og at medlemsandelen var høyest i alderen 10-13 år. Medlemsandelen ble imidlertid betraktelig redusert fra 14-årsalderen og inn i voksen alder. Frafallet var høyere blant jenter enn blant gutter.

Figur 7. Antall grenmedlemskap i aldersgruppene 6-19 år i 2022

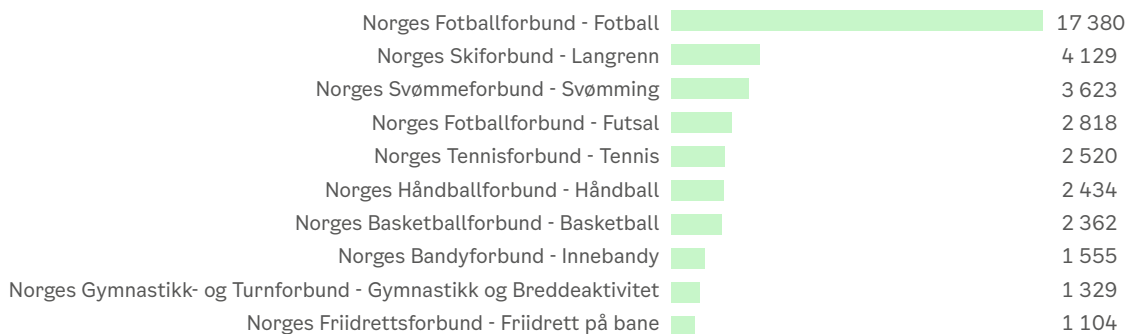

Kilde: Oslo idrettskrets. (2023). Spesialbestilling.

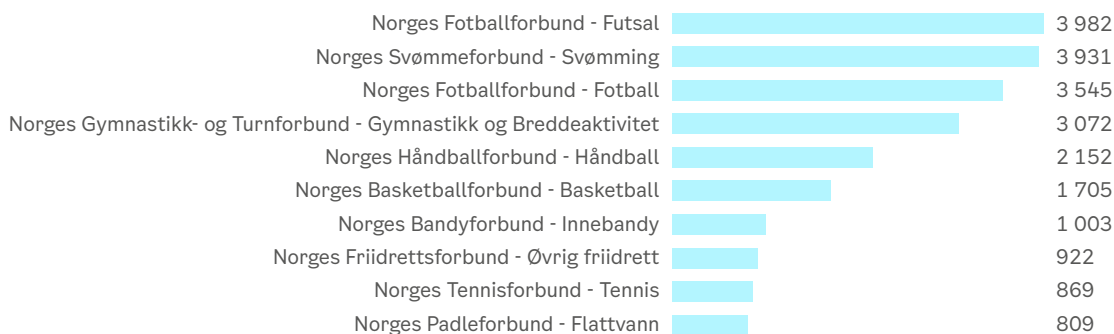
Jenter og gutter hadde noe ulike preferanser når det gjelder valg av idretter. Figur 8 viser at de mest populære aktivitetene blant jenter i Oslo var fotball, gymnastikk- og breddeaktivitet, håndball, langrenn og svømming. Figur 9 viser at fotball var den desidert mest populære idretten blant gutter. Deretter kom langrenn, svømming, futsal og tennis.

Figur 8. Ti mest populære idretter blant jenter i Oslo i 2022

Kilde: Oslo idrettskrets. (2023). Spesialbestilling.

Figur 9. Ti mest populære idretter blant gutter i Oslo i 2022

Kilde: Oslo idrettskrets. (2023). Spesialbestilling.

Figur 10. Idretter med størst nominell vekst de siste 10 årene

Kilde: Oslo idrettskrets. (2023). Spesialbestilling.

I tillegg hadde idrettene ridning, turn, flatvannspadling, volleyball og badminton størst prosentvis vekst i antall medlemmer i perioden 2012-2022 – blant både jenter og gutter. Trialsykling, turroing, sandbryting, synkronsvømming og rytmisk gymnastikk hadde størst prosentvis tilbakegang i antall medlemmer, blant begge kjønn, i samme periode.

7 Kapasitetstall

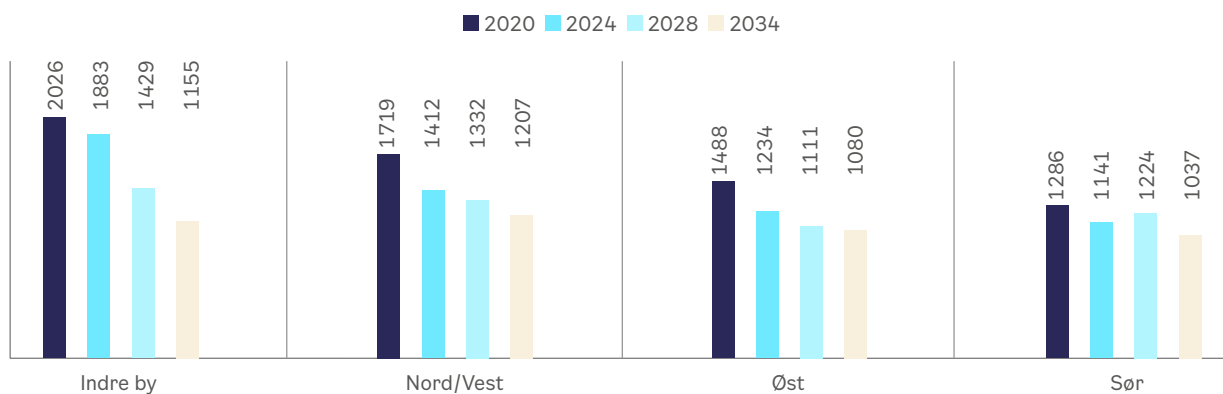
Kapasitetstall viser utviklingen av anleggsdekningen for barn og unge over tid, og vises som antall barn og unge (6-19 år) per spilleflate og anleggstype. Tallene baserer seg på Oslo kommunes befolkningsframskrivninger, eksisterende anlegg og prosjekter i prosess hvor det foreligger en investeringsbeslutning. Kapasitetstallene sier noe om behovet i et langsiktig perspektiv, ved at de tar høyde for fremtidig utvikling i hovedmålgruppen til behovsplanen.

Kapasitetstallene er inndelt etter bydeler, ettersom befolkningsframskrivingene presenteres på bydelsnivå. En ulempe ved dette er at tallene ikke fanger opp variasjonene innad i bydelene. Tallene tar heller ikke høyde for fungerende aktivitetstall, som belyser hvor mange aktive barn og unge det er i og i ulike områder av bydelen. Idrettslag har i hovedsak tilhørighet i et område, uavhengig av bydelsgrenser, men rekrutterer gjerne medlemmer fra flere bydeler. For barn og unge er nærhet til idrettsanlegget en viktig faktor. Etablering av et idrettsanlegg i en bydel betyr ikke nødvendigvis at alle barn og unge i bydelen vil dra nytte av anlegget, på bakgrunn av geografisk avstand eller kollektivdekning. Figurene nedenfor viser kapasitetstall på byområdenivå for flerbrukshaller og kunstgressbaner, som er to av de mest populære anleggstypene.

7.1 Flerbrukshaller

Kapasiteten for flerbrukshaller i Oslo er dårligst i byområde indre by og best i byområde sør. Det planlegges for heving av kapasiteten i indre by utover i planperioden, noe som gjør at forskjellene mellom byområdene vil jevnes ut.

Figur 11. Kapasitetstall for flerbrukshaller per byområde

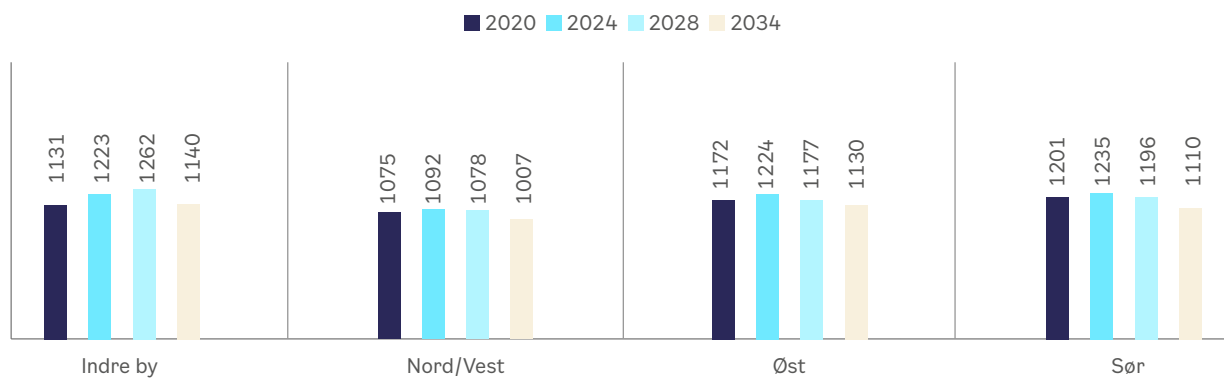

Kilde: Oslo kommune, Bymiljøetaten.

7.2 Kunstgressbaner

Kapasiteten for kunstgressbaner i Oslo er relativt lik på byområdenivå, men byområde nord/vest skiller seg ut med noe bedre kapasitet. Det planlegges for heving av kapasitet i alle byområdene i løpet av planperioden.

Figur 12. Kapasitetstall for kunstgressbaner per byområde

Kilde: Oslo kommune, Bymiljøetaten.

8 Bakgrunn for behovsvurderinger

Dette kapitlet presenterer de ulike kriteriene som danner bakgrunnen for behovsvurderingene i behovsplanen for idrett.

Kapasitetstall

Antall barn og unge (6-19 år) per spilleflate og anleggstype. Tallene baserer seg på Oslo kommunes befolkningsframskrivninger, eksisterende anlegg og prosjekter i prosess hvor det foreligger en investeringsbeslutning. Se kapittel 8.

Aktivitetstall

Antall aktive medlemmer i et idrettslag. Aktivitetstallene belyser hvilke idretter som er mest populære og hvilke idretter som har størst vekst.

Statistikk for idrett og fysisk aktivitet

Ung i Oslo gir et bredt og oppdatert bilde av hvordan barn og unge har det, og hva de bruker fritiden til. Undersøkelsen presenterer data på hvor ofte barn og unge er aktive, hvem som er mest aktive og hvordan ungdom opplever tilbudet av idrettsanlegg i sitt nærmiljø.

Innspill

Kommunen har gjennom to medvirkningsprosesser mottatt en rekke innspill. Innspillene kommer fra organisasjoner, bydeler, forbund/kretser, idrettslag, etater og befolkningen for øvrig. I tillegg kommer det løpende innspill inn til kommunen som har blitt vurdert.

Anleggssituasjonen og anleggsspredningen

Behovsanalysen har kartlagt den geografiske fordelingen av anleggstypen i det konkrete byområdet og bydelen. I kartleggingen inkluderes både eksisterende anlegg og prosjekter i prosess. Det er i tillegg kartlagt hvor stor avstand det er mellom anleggstypene.

Behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030

Flere av behovene i forrige behovsplan videreføres, ettersom behovet fortsatt er til stede. Det samme gjelder for foreslåtte tiltak. Behovet og gjennomførbarheten vurderes på nytt og tiltaket videreføres dersom det vurderes som hensiktsmessig.

Planer og plansaker

Det er sett på hvilke behov for anlegg til idrett og egenorganisert fysisk aktivitet som fremkommer i foreliggende områdeplaner og veiledende plan for offentlig rom.

Videre belyser skolebehovsplanen hvor det planlegges flerbrukshaller i tilknytning skoler.

Kommunens egen erfaring og kunnskap

Kommunens egen kunnskap og erfaringer knyttet til blant annet drift og vedlikehold av idrettsanlegg. Videre har Bymiljøetaten den overordnende oversikten på anleggsbehovet i Oslo, og er jevnlig i dialog med Oslo idretten.

8.1 Ikke prioriterte anleggstyper

Siden etterspørselen på anlegg til idrett og egenorganisert fysisk aktivitet er større enn hva som er realistisk å etablere, er det ikke alle anleggstyper som blir prioritert i løpet av planperioden. Behovet for disse anleggstypene bli vurdert på nytt om fire år ved ny revisjon av behovsplanen. Kommunen vil følge idrettenes utvikling i eksempelvis medlemsmasse.

Under følger en redegjørelse for anleggstypene som ikke prioriteres i nåværende planperiode.

Rideanlegg

Rideanlegg prioriteres ikke som følge av at eksisterende anlegg i Oslo i hovedsak eies og driftes av ikke-kommunale aktører. Private anlegg og deres behov blir ikke redegjort for i behovsplanen. Oslo kommune forvalter en tilskuddsordning hvor det gis anledning til å søke om driftstilskudd til eksisterende rideanlegg. Formålet med tilskuddsordningen er å legge til rette for en forutsigbar og stabil drift av rideanleggene i Oslo.

Orienteringsanlegg

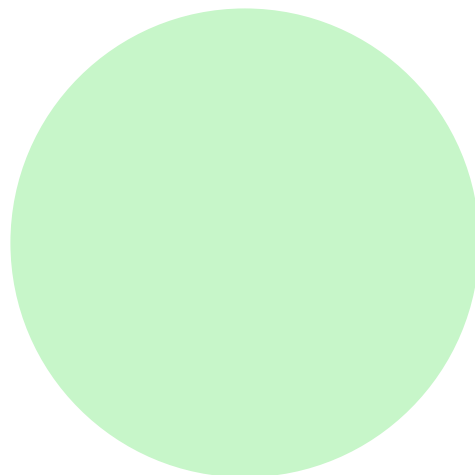
Orienteringsanlegg prioriteres ikke som følge av at aktiviteten ikke har konkrete anlegg, men i hovedsak foregår innenfor Markagrensen. Ut over dette bør det ses på muligheter for at orienteringsklubber har tilgang til klubbhus til lagring av utstyr og avholde møter. For øvrig har Oslo kommune en tilskuddsordning som idretten kan benytte ved utvikling av nye orienteringskart.

Anlegg til amerikansk fotball, lacrosse og rugby

Anlegg til amerikansk fotball, lacrosse og rugby er arealkrevende. Oslo kommunes knapphet på tilgjengelige arealer medfører at anlegg med større behov må prioriteres. Aktivitetstallene viser i tillegg en lavere andel aktive medlemskap blant barn og unge. For disse anleggstypene har det kun kommet ett innspill på rugby i løpet av gjennomførte medvirkningsprosesser.

Luftsportanlegg

Luftsportanlegg prioriteres ikke som følge av at aktivitetstallene viser en liten andel aktive barn og unge. Det har ikke kommet innspill på luftsportanlegg i løpet av gjennomførte medvirkningsprosesser. Felles for luftsportklubbene i Oslo er at de ikke disponerer egne anlegg og at de er avhengige av velvilje fra omgivelsene for å bedrive sin idrett.

Oslo

